

Разом із томом про основи психоаналітичної терапії ми видаємо і практичний том цього підручника. Він потребував внесення лише незначних змін. Ми додали посилання на актуальну практично орієнтовану літературу. Суттєві змістові доповнення були необхідними у 9. розділі. Оновлено було тему "Страх" у розділі 9.11, спеціально опрацьовано - 11 розділ, в якому звертаємо увагу **на актуальний стан досліджень щодо евалюації у психоаналізі(?)**.

Як і в томі про основи психоаналітичної терапії, ми наводимо посилання на актуальні дискусії. Практичний том, що побачив світ у 1988 році німецькою, а у 1992 році англійською мовами, також був неодноразово позитивно оцінений.

До прикладу, теперішній американський співвидавець «Міжнародного журналу психоаналізу» ("International Journal of Psychoanalysis"), Глен Габбард написав у кінці своєї довгої рецензії: "Для прогресивного кандидата чи дипломованого аналітика... автори запропонували унікальну психоаналітичну перспективу, яка заслуговує на нашу особливу увагу"*. Габбард пояснює:

"детальний опис природи **клінічної картини** є найбільшою цінністю цієї книги, ... Оскільки **записи** є дослівною передачею психоаналітичного діалогу, читач має змогу оцінити відповідь пацієнта на інтервенції психоаналітика на молекулярному рівні психоаналітичного процесу. Для тих серед нас, хто відчуває певний скептицизм стосовно достовірності **звичної доповіді про хід лікування в психоаналізі**, ці клінічні ілюстрації становлять неймовірний прогрес"* (1994, с. 927).

Габбард визнає наші старання розкрити терапевтично-технічні поняття за допомогою ретельно відібраних прикладів. Проте ми з великим подивом констатуємо, що Габбард класифікує наш особливий, орієнтований на пацієнта спосіб мислення, а також залучення нами як невротичних, так і психосоматичних пацієнтів до **спектру дії психоаналітичного методу** як "ідіосинкратичні". Він знаходить слова визнання щодо ініційованої нами в Німеччині реєстрації **діалогу, записаного на магнітофонну плівку**, проте, в той же час, ставить під сумнів аналізованість цього параметру.

Завідувач кафедрою клінічної психології у Берліні **та психоаналітик** Ева Єггі підкреслює нашу інноваційну інтерпретацію **взаємозумовленості-претензії** Фрейда про Лікування та Дослідження:

"Тема відомої "взаємозумовленості" Лікування та Дослідження Фрейда, що вже критично обговорюється у томі про основи, ще раз піднімається і в цій частині підручника. Якщо після вивчення першого тому можуть залишитися якісь сумніви, що сучасний аналітик працює на рівні науково-теоретичних дискусій, то тут вони остаточно руйнуються. Без жодного натяку на наївність ідея "взаємозумовленості" у версії Фрейда піддається критиці, відбувається її, у певному сенсі, "поховання", адже відтепер встановлюються чіткі границі між поняттями історії хвороби та доповіді про хід лікування. **Спочатку згадується** вже інтерпретоване (і тому незаперечне та **непіддатне верифікації/таке, що не піддається верифікації(?)**) представлення психічних страждань з ціллю продемонструвати взаємозв'язок між хворобою та історією життя. **Новою ж є** концепція точної передачі терапевтичної інтеракції/взаємодії (за можливості через магнітофонну плівку- табу, що автори цього підручника вже давно зламали) так, що з неї може постати теорія лікування як предмету вивчення **суспільних наук, незалежно від етіології.....**

Старим критикам психоаналізу – **в питанні недостовірного представлення вихідного**

матеріалу/не посилаючись на вихідний матеріал (?) - таким чином обрізали крила; "практичний" том Томе та Кехеле, як і том про основи, є важливою віхою в історії психоаналізу" (Psychologie Heute 1989, Heft 8, S. 76).

У газеті "Die Frankfurter Allgemeine Zeitung" (6/1989) Т. Moser знову рекомендує широкий публіці другий том

"Без перебільшення можна сказати, що ситуація із психоаналізом в Німеччині змінилася завдяки двом томам "Підручника з психоаналітичної терапії". Стан знання у фрейдівському аналізі не просто описано на більш, ніж тисячі сторінках, автори критично перевіряють його, перегортаючи сторінки історичного становлення, та розглядають з точки зору важливих методичних, науково-теоретичних і терапевтично-технічних питань. І що має ще більшу вагу: він наповнюється, здавалося б, часом втраченим духом людяності. З багатьох закам'янілих уявлень ортодоксальності, яка підпорядковувала пацієнтів строгій системі правил поведінки та вказівок, з одностороннього бачення методів постало щось, що здається глибоко гуманним. Проте цей новий-старий **дух**, який по праву може цитувати багатьох головних свідків історії психоаналізу, не означає відмову від точності, прозорості та багатошаровості мислення."

Нас здивувало, що один із **рецензентів нашого уявлення цілі, пояснюючи концепти через детальні клінічні приклади, мало зумів виграти(?)** (Reiche 1999). Як і раніше, ми вважаємо важливим внеском те, що у цьому підручнику вдалося систематично поєднати теорію та практику. Пояснення валідності психоаналітичних термінів залежить від таких зв'язків, яким ми присвятили свою працю ще 50 років тому. Протиставлення клінічних, концептуальних та емпіричних досліджень не лише є <нереалістичним> (Кернберг, 2004, с. 119), воно не має змісту. Те, що є єдиним, розщеплюється. Можна розглядати поділ центральної наукової комісії на дві незалежно одна від одної діючі субкомісії щодо емпіричних та концептуальних досліджень як спритний дипломатичний шаховий хід Інтернаціональної Психоаналітичної Асоціації (IPV/ IPA) задля зменшення напруги. Об'єктивно цей поділ корисним назвати не можна. Сама ж Дресер (Dreher) виглядає не такою далекою від цієї точки зору. Адже вона, орієнтуючись на Канта, говорить про <діалектичну взаємодію між спогляданням та ідеями> й чітко визначає: "Психоаналітичне сприйняття без відповідних психоаналітичних концептів є сліпим, психоаналітичні концепти без врахування психоаналітично важливих феноменів - пусті" (1998, с.74). Цей вибір спрямовувався пошуком слушних прикладів, які проливали б світло на мислення та дії аналітика в інтерсуб'єктивному обміні й **потребою** пов'язати останній з повнотою теоретичних прийомів. Звичайно, не існує прикладів, які б віддзеркалювали концепт у його чистій формі. Психоаналітичні терміни завжди стосуються цілісної теорії та перебувають у контексті з іншими поняттями. Тому простір для їх операціоналізації (у строгому розумінні) обмежений; проте ми **оспорюємо** операціоналізацію у ширшому сенсі: **тобто прагнемо пояснити** терміни наочно та розкрити їх за допомогою слушних прикладів. Як і раніше, ми залишаємось вірними цій цілі, адже вважаємо її місцем стику досліджень та практики, **стосунку** науковців і **клініцистів**. Якщо **розібрати** в ролі клінічної основи другого тому **обсягом у кілька сотень сторінок** лише одну історію хвороби, то для того, щоб досягнути дидактичних цілей, усі відповідні приклади мали б стосуватися одного поняття. З іншої сторони, одиночний випадок не здатний розкрити **багатство клінічного аспекту** психоаналітичної роботи, саме тому ми відібрали приклади із загалом 37 **історій терапії від різних аналітиків**. В кожному разі читання пов'язаних між собою фрагментів історій хвороб з коментарями надає можливість поглянути на перебіг лікування, який так рідко розбирають в деталях. Опис випадку пацієнта Артура У складає 180 сторінок; 4 доповіді розписано на більш, ніж тридцяти. Представити одну психоаналітичну терапію від А до Я - очікування, яке має більшість читачів, ми втілили на прикладі пацієнтки Амалії Х. Цей кейс був предметом дослідницького проекту з орієнтацією на одиночний випадок, ідею якого Томе (Thomä) представив на робочому засіданні

Німецької психоаналітичної асоціації (DPV) у 1968 р. в Ульмі і який протягом багатьох років підтримувався Німецьким науковим товариством (Deutsche Forschungsgemeinschaft). Результатом цієї майже 40-літньої спільної праці колег з Ульму та інших міст став третій том цієї трилогії (Thomä u. Kächele u. 2006c; для [узагальненого викладу](#) див. Kächele et al. 2006a, b).

Багато критичних читачів висловили нам свої думки під час оновлення третього видання; ми також висловлюємо подяку дипломованим психологам Simons, R. Ungermann та R. Berti за їхню підтримку в рамках технічної підготовки. ([? щоб звучало ввічливо](#))

Ульм, весна 2018

Гельмут Томе
Хорст Кехеле